

Vergaderjaar 1999–2000

26 333

Integratiebeleid 1999–2002

27 083

Inburgering

Nr. 15

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR GROTE STEDEN- EN INTEGRATIE-
BELEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2000

Hierbij bied ik u bij deze brief het communicatieplan integratiebeleid minderheden *Meedoen is winnen* aan.

Tijdens het integratiedebat van 18 en 20 april jl zegde ik de kamer toe om u binnen enkele weken een communicatieplan te doen toekomen waaruit ondermeer blijkt hoe het communicatiebeleid in de richting van de autochtone bevolking vorm is gegeven. Met de onderhavige notitie *Meedoen is winnen* geef ik uitvoering aan deze toezegging.

Dit communicatieplan bouwt voort op de communicatie onderdelen van de nota Kansen Krijgen, Kansen Pakken die ik najaar 1998 de Kamer heb toegestuurd. Evenals de voornoemde nota is dit communicatieplan met de meest betrokken ministeries afgestemd en vormgegeven.

Het communicatieplan is opgebouwd uit een gedeelte waarin de visie op en uitgangspunten van communicatiebeleid van met name de rijksoverheid aan bod komen en een gedeelte waar de communicatieactiviteiten op de korte en lange termijn worden omschreven.

De Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid,
R. H. L. M. van Boxtel

Inhoudsopgave

1. Multiculturele samenleving gaat niet vanzelf	3
2. Uitgangspunten communicatie	4
3. Communicatiedoelstelling en boodschappen	5
4. Stand van zaken voorjaar 2000	6
5. Activiteiten 2000: discussies en voorlichtingsactiviteiten	7
6. Communicatiebenadering middellange termijn (t/m 2002)	15
Bijlage:	
– Activiteitenkalender Integratiebeleid	17

HOOFDSTUK 1. MULTICULTURELE SAMENLEVING GAAT NIET VANZELF

De Nederlandse samenleving is een multiculturele samenleving, waarin ieder als volwaardig burger zou moeten kunnen participeren. Het veroveren van een volwaardige plek als burger door «nieuwkomers» die recent of wat langer geleden uit andere landen naar Nederland zijn gekomen, gaat echter niet vanzelf. Het integratieproces zou naar verwachting veel sneller kunnen verlopen als een groot deel van de autochtone bevolking de multiculturele dimensie van de Nederlandse samenleving zou accepteren. Anderzijds valt te constateren dat nieuwkomers onvoldoende gebruik maken van de mogelijkheden om te participeren in en vorm te geven aan de multiculturele samenleving. Dit is in het kort de essentie van de integratieproblematiek die beschreven staat in de nota *Kansen krijgen, kansen pakken* die minister Van Boxtel eind 1998 heeft uitgebracht.

Gelukkig gaat er ook veel goed. De opeenvolgende generaties etnische minderheden weten meer dan voorheen hun positie in de Nederlandse maatschappij te veroveren, spreken de Nederlandse taal beter, zoeken hun eigen weg in religie en cultuur, en nemen in grotere aantallen deel aan hogere vormen van onderwijs. Waar contacten veelal in eigen kring worden gezocht heeft dat tot doel de eigen identiteit te bewaren. Dat kan niet in alle gevallen negatief geïdentificeerd worden. Maar wel wanneer er sprake is van achterstanden of hoge werkloosheid.

Om achterstanden weg te nemen heeft het kabinet met de Tweede Kamer afgesproken het aanbod van inburgeringscursussen te verbeteren en wachtlijsten tegen te gaan. Voor het arbeidsmarktbeleid heeft het kabinet als doelstelling een halvering van het verschil in werkloosheid tussen autochtonen en etnische minderheden geformuleerd

Communicatie-activiteiten in 2000: voorlichting, maar vooral ook veel discussie

In het integratiebeleid is een ruime plaats toebedacht aan communicatie-activiteiten. Daarbij gaat het niet alleen om activiteiten die direct onder de regie van de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid vallen. Ook om (gezamenlijke) acties van andere departementen en organisaties. Belangrijk is daarbij dat de activiteiten, behalve het geven van de relevante **voorlichting**, gericht zijn op **communicatie** met burgers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, gemeenten, wijken. Tweerichtingsverkeer dus. Daarom is een belangrijke rol weggelegd voor **debatten** en **discussies**. Bij de ontwikkeling van de verschillende activiteiten wordt zoveel mogelijk de samenwerking gezocht met instituten en organisaties die op dit terrein actief zijn, zoals Forum, de Anne Frankstichting, LBR en de organisaties uit het Landelijk Overleg Minderheden. De Nederlandse Vereniging van Journalisten organiseert discussiebijeenkomsten over de rol van de pers.

Belangrijke doelen bij de communicatieactiviteiten zijn het bevorderen van wederzijds begrip, tegengaan van discriminatie, bewerkstelligen van de juiste beelden en de juiste informatie over etnische minderheden. De huidige beleidsprioriteiten van het integratiebeleid (inburgering, verruiming van de arbeidsmarkt en onderwijskansen) vormen voor een belangrijk deel het onderwerp van deze communicatieactiviteiten.

De basis: Kansen krijgen, kansen pakken

Dit communicatieplan is grotendeels te zien als een verdere uitwerking van de activiteiten die in de nota *Kansen krijgen, kansen pakken* worden beschreven, en als een stand-van-zaken-beschrijving per voorjaar 2000.

Na een samenvatting van de benadering uit de nota en een uiteenzetting over doelstellingen en doelgroepen volgt een uitwerking voor de korte termijn (activiteiten in 2000). Daarna wordt de benadering voor de middel-lange termijn geschetst (deze kabinetsperiode). Voor de vaststelling van de communicatieaanpak op langere termijn is een discussie voorzien met een aantal «stakeholders» op het terrein van communicatie en integratie. Daarbij gaat het om de vraag wat de rol van communicatie kan zijn bij het integratiebeleid, bijvoorbeeld de vraag of een intensievere publieks-campagne effectief zou kunnen zijn. Tijdens het Nationaal Jeugddebate in april 2000 is een dergelijke campagne, met inzet van een regelmatig te tonen tv-spot, sterk bepleit. De minister heeft tijdens dit debat gewezen op de hoge kosten, maar heeft toegezegd naar mogelijkheden te zoeken om aan het verzoek tegemoet te komen. Dit zou invulling kunnen krijgen door de samenwerking met derden.

Begrippen inburgering en integratie

Om duidelijk te maken wat deze begrippen inhouden:

- de term *inburgering* wordt gebruikt voor het concrete programma (taal en maatschappelijke oriëntatie) dat verplicht is voor eerstejaars nieuwkomers: een vastomlijnd programma waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn
- de term *integratiebeleid* slaat op activiteiten en beleidsmaatregelen die belangrijk zijn voor «nieuwe burgers» om in onze samenleving goed te kunnen functioneren: onderwijs (taal), kansen op de arbeidsmarkt, voorzieningen voor jongeren, woonsituatie (achterstandswijken). Integratie is een proces met twee kanten: het vraagt van migranten een inspanning (om volwaardig deel uit te maken van de samenleving, met ruimte voor eigen cultuur, religie) en van de samenleving (om ruimte te bieden aan minderheden)

HOOFDSTUK 2. UITGANGSPUNTEN COMMUNICATIE KKKP

De nota *Kansen krijgen, kansen pakken* geeft het belang en de noodzaak aan van de inzet van communicatie bij het realiseren van het integratiebeleid. Een belangrijke doelstelling is het bevorderen van een **evenwichtige beeldvorming** over multiculturaliteit.

De samenleving moet worden uitgedaagd om onjuiste en onvolledige beelden over integratie te agenderen en aan te pakken. Er is een overbelichting van incidenten en conflicten waardoor het beeld ontstaat dat de integratie van etnische minderheden nauwelijks vordert, en dat nieuwe inwoners van ons land geen moeite doen om te integreren. Deze negatieve beelden remmen het integratieproces. Het Regeerakkoord vraagt indringend aandacht voor deze problematiek.

Voor het bereiken van een evenwichtige beeldvorming («Maak integratie zichtbaar») zal aansluiting gevonden moeten worden bij een gedifferentieerde werkelijkheid, waarbij ook dilemma's, vragen en barrières aan bod komen. Leden uit de etnische minderheidsgroepen zelf kunnen hierbij een prominente rol vervullen (en doen dat ook al). De massamedia, met name radio, televisie en dagbladen, hebben een belangrijke functie bij de beeldvorming rond minderheden. Daarom stimuleert het ministerie van BZK verschillende soorten debatten. Daarbij gaat het om debatten met burgers, bestuurders en vertegenwoordigers van instellingen en organisaties. Anderzijds wordt de discussie gevoerd met vertegenwoordigers van de media, over de wijze waarop de media kunnen bijdragen aan een evenwichtige beeldvorming.

Naast het voeren van het debat worden er ook voorlichtingsinstrumenten (een interactieve WEB-site en een elektronische nieuwsbrief) ontwikkeld om de actieve betrokkenen bij integratie van etnische minderheden te informeren over **actuele ontwikkelingen en succesvolle projecten**. Een belangrijke peiler voor het welslagen van het integratiebeleid is een adequate informatievoorziening, toerusting en uitwisseling van ideeën, ervaringen en resultaten tussen de «partners in integratie» (lokale overheden, betrokken organisaties, particulier initiatief, vakbonden, werkgevers en scholen). Het gaat hierbij om een dynamische uitwisseling, ontsluiting en «veredelen» van praktijkkennis in de vorm van een «ideeën-centrale». Daarbij kan ook actuele beleidsinformatie een plaats krijgen. De ideeëncentrale wordt in nauwe samenhang met het Kenniscentrum Grote Stedenbeleid ontwikkeld.

Behalve door een onderbelichting van positieve ontwikkelingen kan het integratieproces ook worden gefrustreerd door racisme en rassendiscriminatie. Een belangrijke manier om dit tegen te gaan is de handhaving van wet- en regelgeving. Deze wetten en regels worden ondersteund met communicatie-uitingen. Samen met andere ministeries, de Anne Frankstichting, bureaus tegen racisme en minderhedenorganisaties zijn de afgelopen jaren voorlichtingsmiddelen ontwikkeld om vooroordelen en racisme tegen te gaan. Een voorbeeld daarvan is de folder Feiten tegen vooroordelen. Ook de komende jaren zal weer gewerkt worden aan **voorlichtingsuitingen tegen racisme**. De Europese en VN-conferenties over anti-discriminatie zullen hier belangrijke impulsen voor geven.

HOOFDSTUK 3. COMMUNICATIEDOELSTELLING EN BOODSCHAPPEN

Een belangrijk uitgangspunt van de gekozen communicatiebenadering is de interactiviteit. Het is de bedoeling bewustwording en betrokkenheid te creëren door middel van gesprekken, discussies en debatten, waarbij ook het internet als interactief middel wordt gebruikt. De kans om veranderingen in houding en gedrag te bewerkstelligen door middel van (interactieve) communicatie is veel groter dan door middel van eenrichtingsverkeer.

3.1. Hoofddoelstellingen

Hoofddoelstellingen van het communicatietraject rond integratie zijn:

- toename van bewustwording bij het Nederlandse publiek dat we leven in een multiculturele samenleving en dat dat consequenties heeft (of zou moeten hebben) voor ons handelen.
- betrokken actoren hebben kennis van maatregelen die genomen zijn om het integratieproces te bevorderen. Daarbij hoort ook uitwisseling van good practice en bundeling van expertise.
- publiek heeft (enig) inzicht in het integratieproces en de vorderingen daarvan
- structureel op de publieke en politieke agenda houden van het proces van integratie en participatie van etnische minderheden.
- tegengaan van racisme en discriminatie door middel van voorlichting
- bewerkstelligen van evenwichtige beeldvorming in de media
- het bevorderen van arbeidsdeelname door etnische minderheden

3.2 Boodschappen

In algemene zin:

- De komst van «gastarbeiders» naar ons land, gedurende de afgelopen

decennia, was een door de Nederlandse samenleving (op uitnodiging van het bedrijfsleven) zelf gewenste ontwikkeling. Ook de toelating van vluchtelingen in ons land die zich voor langere tijd of blijvend in ons land vestigen, is vastgesteld in een democratisch proces. De aanvaarding van de consequenties daarvan houdt in dat we bouwen aan een evenwichtige samenleving, waarin iedere burger, wat zijn afkomst of waarden ook zijn, tot zijn of haar recht kan komen.

- De Nederlandse samenleving heeft als gevolg van deze instroom een ontwikkeling doorgemaakt naar een samenleving met mensen met verschillende culturen en achtergronden.
- Het integratieproces van nieuwkomers in onze maatschappij is gebaat bij respect voor elkaars cultuur en religie, bij kans op werk voor iedereen, ongeacht herkomst. Dit proces kan in gevaar komen door ongelijke kansen, door racistische uitingen en door het ontstaan van segregatie en / of achterstandswijken.
- Onevenwichtige beeldvorming rond etnische minderheden in de pers kan bijdragen aan afwijzing van andere culturen. Het is van belang dat (hoofd)redacteurs en journalisten zich daarvan bewust zijn en zich doorlopend realiseren hoe belangrijk hun rol is in dit proces.
- Burgerschap: voor de Nederlandse samenleving is het van essentieel belang dat alle burgers actief participeren in die samenleving, dus dat ze de kans krijgen om dat te doen, maar ook dat ze daar gebruik van maken.

HOOFDSTUK 4. STAND VAN ZAKEN VOORJAAR 2000

In 1999 zijn diverse debatten georganiseerd over de multiculturele samenleving. Deze reeks wordt in 2000 voortgezet. Het afgelopen jaar hebben verschillende gerichte discussies plaatsgevonden rond het thema «**media en beeldvorming**». Eén van deze debatten organiseerde BZK in samenwerking met o.a. de Nederlandse Vereniging van Journalisten met het doel om het belang van een evenwichtige beeldvorming in de pers naar voren te brengen.

In de eerste maanden van 2000 raakte de discussie over de multiculturele samenleving plotseling in een stroomversnelling door een essay van Paul Scheffer in NRC Handelsblad met de titel *Het multiculturele drama*. Dit artikel leverde veel reacties op in diverse media en leidde tot discussiebijeenkomsten en tot een uitgebreid debat in de Tweede Kamer. Deze discussie heeft het thema integratie hoog op de politieke agenda geplaatst. De inzet vanuit het ministerie is geweest, beelden te weer spreken of te weerleggen waar dat nodig was. En anderzijds in te gaan op de acties die er nodig zijn om de effectiviteit van het beleid te verhogen. In een ingezonden reactie in NRC en in diverse discussiebijeenkomsten heeft minister Van Boxtel zich in de discussie gemengd.

In 2000 is het ministerie betrokken bij de organisatie van een aantal debatten die inhaken op de actualiteit van het integratiebeleid, een serie regionale debatten en opnieuw discussies over de rol van de media. De minister zal zich door onder andere een reeks werkbezoeken op de hoogte houden van de integratiepraktijk. De uitwerking van de monitor «beeldvorming integratie» is gestart. Voor een schoolagenda voor de hoogste groepen van de basisschool (de Basisagenda) zal BZK in de uitgave van 2000/2001 participeren door op een aansprekende manier aandacht te vragen voor verschillende aspecten van integratie.

Er zal in de loop van 2000 een interactieve WEB-site worden gebouwd waarin ontwikkelingen op het terrein van het integratiebeleid gevolgd worden en waarop activiteiten onder de aandacht worden gebracht. Met het experiment van het elektronisch spreekuur van minister Van Boxtel op

Internet van oktober 1999 tot februari 2000 is een begin gemaakt met het uitwisselen van ervaringen en inzichten op het terrein van integratie. Over een aantal stellingen rond integratie is uitgebreid gediscussieerd. Verder wordt gewerkt aan een eerder aangekondigde «ideeëncentrale», door middel waarvan creatieve ideeën, geslaagde aanpak van projecten en ervaringen op regionaal en lokaal niveau kunnen worden uitgewisseld. Bij de opzet van deze ideeëncentrale wordt aansluiting gezocht bij het Kenniscentrum GSB.

In aansluiting op de elektronische informatieuitwisseling zal een elektronische nieuwsbrief worden uitgebracht die gericht zal zijn op betrokken organisaties, andere departementen, provincies en gemeenten. Met de informatie die in de nieuwsbrief wordt gepubliceerd zal ook de in te richten WEB-site worden gevoed.

Daarnaast zal worden bezien hoe via katernen van bestaande dagbladen of specials van bestaande tijdschriften doelgroepgewijs aandacht kan worden gevraagd voor thema's binnen het integratiebeleid. Ook de inschakeling van huis-aan-huis bladen is een goede mogelijkheid. Verder zijn er in het voorjaar van 2000 een bijeenkomst rond levensbeschouwing, een conferentie gemeentelijk anti-racismebeleid in Rotterdam en in het najaar een Europese conferentie over antidiscriminatie. Voorjaar 2001 zal de eerste manifestatie plaatsvinden (in het kader van de debatreeks) voor de zogeheten «partners in integratiebeleid», zoals aangekondigd in de nota Kansen Krijgen, Kansen Pakken.

Het communicatieplan integratiebeleid wordt afgestemd en verder doorgesproken met andere betrokken departementen. Ook zal de samenwerking worden gezocht met organisaties die actief zijn op het terrein van het minderhedenbeleid.

HOOFDSTUK 5. ACTIVITEITENPROGRAMMA 2000: DISCUSSIES EN VOORLICHTINGSACTIVITEITEN

1. Debatten over integratie

De minister voor GSIB neemt in 2000 het initiatief voor verschillende soorten debatten en discussies. Een aantal regionale of lokale discussies over thema's op het gebied van inburgering en integratie. Verder organiseert De Balie in opdracht van BZK vier debatten over actuele thema's. Specifiek op het terrein van de media organiseert de NVJ een aantal discussie over de rol van de pers. De opzet van deze debatten is hieronder geschetst. Tevens levert BZK dit jaar financiële bijdragen aan de debattenreeks van FORUM en de jongerenmanifestatie Generation Now over de dilemma's van integratie.

In februari 2000 is een debat gevoerd met Tweede Kamerleden, religieuze voorlieden en jongeren, opinionleaders, minderheden en bestuurders over levensbeschouwelijke impact van immigratie op de samenleving. Dit naar aanleiding van recente adviezen van de Raad voor Maatschappelijke ontwikkeling en de Raad voor Openbaar Bestuur. Er is een grote behoefte om de gevolgen van etnisch culturele verscheidenheid, in het bijzonder de levensbeschouwelijke impact van immigratie op de samenleving en de rol van de overheid daarbij, opnieuw tegen het licht te houden.

1.a Regionale debatten inburgering en integratie

Omschrijving	In een reeks debatten op verschillende locaties in Nederland komt de impact van migratie aan de hand van actuele kwesties aan de orde. Concrete dilemma's rond de inburgering van nieuwkomers zullen het belangrijkste thema zijn. Inhoud en opzet zullen in samenwerking met lokale en regionale (welzijns)organisaties rond integratie uitgewerkt worden. De media worden nadrukkelijk betrokken. De debattenreeks kan eindigen in een nationale manifestatie, een landelijk, nationaal slotdebat in aanwezigheid van de minister.
Inhoud:	Concrete dilemma's rond de inburgering van nieuwkomers zullen het belangrijkste thema zijn. De accenten en keuze voor de invalshoeken zullen lokaal bepaald worden. Met het InspraakOrgaan Turken is overleg geweest over een debattencyclus op wijkniveau over eventueel conflicterende waardesystemen. Deze cyclus wordt georganiseerd met steun van de minister van GSI.
Doelgroep	Doelgroepen voor de stedelijke debatten zijn lokale opinionleaders, burgers, (minderheden)organisaties, plaatselijke bestuurders, landelijke, lokale en regionale pers.
Doel	Doel van de debattenreeks is naast inzicht in lokale kwesties, bewustwording en draagvlak genereren.
Aanpak	De organisatie van de debatten wordt uitbesteed.
Planning	Eerste debatten kunnen najaar 2000 starten
Kosten:	In totaal is voor de verschillende debatten een bedrag van f 220 000,- beschikbaar.

1b. Debatten over actuele thema's in De Balie (Amsterdam)

Omschrijving	De Balie zal in 2000 vier debatten organiseren naar aanleiding van een actuele gebeurtenis of issue op het terrein van integratie etnische minderheden binnen een zeer kort tijdsbestek (voorbereidingstijd van twee weken).
Inhoud:	<i>April:</i> effectieve inzet van onderwijs (VMBO) voor nieuwkomers <i>Mei:</i> toenemende dilemma's rechtspraak vanwege nieuwe culturen, normen en waarden. <i>Najaar:</i> de gebrekkige doorstroming op de arbeidsmarkt voor minderheden <i>Najaar:</i> het begrip «burgerschap» als essentiële voorwaarde voor integratie.
Doelgroep:	Doelgroepen voor de debatten zijn opinionleaders, vertegenwoordigers van betrokken (minderheden)-organisaties, deskundigen mbt het onderwerp, ambtenaren, voorlichters, lokale en regionale pers.
Doel	Doel van de debattenreeks is de actualiteit in een bredere context plaatsen met een evenwichtiger beeldvorming integratievraagstukken als gevolg.
Aanpak:	De Balie initieert en organiseert de debatten in opdracht van BZK.
Planning	Vier debatten in 2000.
Kosten:	In totaal is voor de verschillende debatten een bedrag van f 220 000,- beschikbaar.

1c Debatten Media en beeldvorming

Omschrijving	Na een debat in 1999 over Media en beeldvorming (Etniciteit en berichtgeving, februari '99) zullen in 2000 vier debatten worden georganiseerd waarvan twee in de eerste helft van 2000.
Inhoud:	Het bespreekbaar maken van dilemma's en handreikingen voor een evenwichtiger beeldvorming over minderheden, vanuit de invalshoeken van de persfotografie, dagbladen, audiovisuele media en de relatie media, beleid en politiek.
Doelgroep	(Foto)journalisten, hoofdredacteuren, directie omroepen en media.
Doel	Bewustwording van het belang en de inzet van de media voor een evenwichtige beeldvorming over minderheden.
Aanpak	De debatten zullen worden georganiseerd door de NVJ-ism-journalisten en omroepen op basis van actuele casus.
Planning	Eerste debat vond plaats in februari en stelde de fotografie over minderheden in de media ter discussie. In juni volgt het tweede debat over de rol van de media bij het «Schefferdebat».
Kosten:	In totaal is voor de verschillende debatten een bedrag van f 220 000,- beschikbaar.

2. Onderzoek publieke opinie

Omschrijving	Een periodiek onderzoek naar de publieke opinie (van autochtonen en etnische minderheden) rond integratie in Nederland. Dit onderzoek zal enerzijds op de langere termijn zichtbaar moeten maken hoe de opinie van het publiek over (de uitwerkingen van) de integratie van etnische minderheden zich ontwikkelt. Anderzijds zal het inzicht moeten opleveren in de beeldvorming tussen (etnische minderheids)groepen en de samenleving.
Inhoud:	Gezaghebbend onderzoek naar de visie van de burger (zowel autochtoon als allochtoon) op integratie.
Doelgroep	Algemeen publiek (autochtonen en etnische minderheden)
Doel	Inzicht verkrijgen in de opvattingen over de (gevolgen van) integratie van etnische minderheden in de Nederlandse maatschappij; resultaten dienen ter onderbouwing van het communicatieplan.
Aanpak	Begin 2000 heeft Regioplan een inventarisatie van huidige onderzoeken gereed. Op basis hiervan wordt onderzoekvoorstel opgezet, dat najaar 2000 als onderzoek wordt uitgevoerd.
Planning	Eerste onderzoek start najaar 2000.
Kosten:	(ontwikkeling monitor en eerste onderzoek): f 75 000,-

3. Internetsite www.integratie.net

Omschrijving	Een goed toegankelijke en uitnodigende WEB-site die het hele integratieveld beslaat; deze site zou primair de volgende eigenschappen moeten hebben : portal site (ontsluiten van informatie, relevante links op het brede terrein van integratie, zowel nationaal als internationaal), dagelijkse nieuwsvoorziening (kort, met verwijsmogelijkheden), projectinformatie, actuele gegevens en
--------------	--

Inhoud	artikelen. Interactiviteit en discussiemogelijkheid (met enige regelmaat) worden overwogen. De <i>elektronische nieuwsbrief Integratie</i> (5) en de <i>Ideeëncentrale</i> (6) maken van deze site een onderdeel uit Draagvlak van bij integratie nauw betrokken organisaties is van belang. De internetsite bestrijkt het brede terrein van de integratie. Wel krijgen beleidsprioriteiten als inburgering en arbeidsmarkt extra aandacht, in de vorm van achtergrondinfo, actualiteiten, specials of themanummers elektronische nieuwsbrief.
Doelgroep	Degenen die professioneel en/of vanuit maatschappelijke interesse betrokken zijn of willen worden bij het integratiebeleid cq integratieproces (zie ook Nieuwsbrief).
Doel	(Actuele) informatie bieden over ontwikkelingen op gebied van integratie. Een centrum van waaruit informatie ontsloten kan worden. Door e.v. interactiviteit meer dan de nieuwsbrief een platformfunctie.
Aanpak	Opbouw en updaten te verzorgen door extern bureau of organisatie; voeding door BZK en relevante anderen.
Planning:	Vorbereiding en aanbesteding eerste helft 2000; bouw site medio 2000; start augustus (tegelijk met <i>elektronische nieuwsbrief Integratie</i>).
Kosten:	f 110 000,- (inclusief elektronische nieuwsbrief)

4. Elektronische nieuwsbrief Integratie (E-zine)

Omschrijving	Een journalistiek opgezette elektronische nieuwsbrief over ontwikkeling op het gebied van de integratie en participatie van etnische minderheden. Over beleidsontwikkeling, discussies in de Tweede Kamer, maar ook over de «vruchten» van het beleid, over de aanpak of problematiek op regionaal of lokaal niveau, over organisaties of instanties die een rol spelen, over activiteiten van derden.
Inhoud	Zie internetsite.
Doelgroep	Bestuurders en ambtenaren bij provincies, gemeenten, departementen. Organisaties, instellingen, bedrijfsleven politici. Kortom: degenen die professioneel of vanuit maatschappelijke betrokkenheid een rol spelen bij het integratiebeleid. Daarnaast: pers.
Doel	Actuele informatie bieden over ontwikkelingen op gebied van integratie.
Aanpak	In combinatie met de WEB-site www.integratie.nl . Het nieuws van bijvoorbeeld een of twee weken «bundelen» en per E-mail versturen naar abonnees.
Planning	zie : Internet-site www.integratie.net .
Kosten:	f 110 000,- (samen met website).

5. Ideeëncentrale integratiebeleid

Omschrijving	De ideeëncentrale beoogt een centrum te worden met best practices en dilemma's rond (initiatieven voor) communicatie-projecten. Dit centrum biedt naast kennis, ook ondersteuning en stimulans voor nieuwe initiatieven. Mensen kunnen ideeën aanleveren, zodat een verzameling van geslaagde projecten en goede ideeën ontstaat. De Ideeëncentrale wordt in nauwe samenhang met het Kenniscentrum Grote Stedenbeleid ontwikkeld.
--------------	--

Inhoud	Accenten bij inburgering, arbeidsmarkt en onderwijs.
Doelgroep	Degenen die professioneel of vanuit maatschappelijke interesse betrokken zijn bij het integratiebeleid.
Doel	Informatie verstrekken; platform voor informatie-uitwisseling
Aanpak	Opbouw gezamenlijk met kenniscentrum GSB; belangrijke rol voor internet (koppeling met site).
Planning	Medio 2000.
Kosten:	f 25 000,-

6. Europese anti-discriminatie conferentie

Omschrijving	41 lidstaten van de Raad van Europa organiseren een conferentie over nationale en/of departementale voorstellen/plannen op het terrein van anti-discriminatie die zal moeten leiden tot een politieke declaratie en zal dienen ter voorbereiding op de wereldconferentie in 2001.
Inhoud	(Europees) antidiscriminatiebeleid en -praktijk
Doelgroep	Doelgroep zijn alle Europese landen (regeringen, NGO's, burgers).
Doel	Opstellen van een Europese bijdrage voor de wereldconferentie, uitwisselen van ervaringen, ondertekening van een politieke Europese verklaring.
Aanpak	BZK is voorzitter van de Nederlandse delegatie i.v.m. de technische werkgroep die de Europese conferentie voorbereidt. De uitkomsten van de Nederlandse conferentie van 23 februari 2000: Discriminatie op lokaal niveau worden mede gebruikt voor de Nederlandse inbreng voor de Europese conferentie. Zowel bij de Europese conferentie dit najaar als bij de VN conferentie in 2001 over antidiscriminatie is het onderwerp «jeugd en educatie» als één van de vier pijlers voor het antidiscriminatiebeleid aangewezen. Landen zijn opgeroepen om daar in de media aandacht aan te besteden. In overleg met betrokken departementen en organisaties zal hiertoe een communicatieplan worden ontwikkeld.
Planning	De conferentie vindt plaats van 11 – 13 oktober 2000.
Kosten:	f 50 000,-

7. Anti-discriminatie: Internet conferentie

Omschrijving	Ter voorbereiding op en ondersteuning van de Europese conferentie van oktober 2000 wordt een internet conferentie gehouden waaraan NGO's en burgers in Europa een bijdrage leveren. Het is ook de bedoeling dat de website bijdraagt aan de VN wereldconferentie van 2001.
Inhoud	(Europees) antidiscriminatiebeleid en -praktijk
Doelgroep	Doelgroep zijn alle betrokken Europese en mondiale professionals en (betrokken) burgers.
Doel	Doelstelling is informatie-uitwisseling, link-mogelijkheden, partners enz kortom : alles wat nodig is om betrokken te raken bij de activiteiten in geheel Europa op het terrein van de bestrijding van racisme, rassendiscriminatie en xenofobie.

Aanpak	Internet Centre Anti-Racism Europe (www.icare.to): een samenwerkingsverband tussen UNITED for Intercultural Action, Stichting Magenta en Duo A. BZK heeft het haalbaarheidsonderzoek gefinancierd, dat een positieve uitslag had. BZK heeft besloten eenderde van de kosten van de Internetconferentie te dragen. Er is nu al een WEB-site ingericht waarmee informatie-uitwisseling voor de conferentie plaatsvindt.
Planning	De internetconferentie zal ook na de Europese conferentie van 11–13 oktober 2000 voortgezet worden.
Kosten:	f 100 000,–

8. Meer banen voor minderheden

In het AO van 6 oktober jl heeft de minister van BZK de Tweede Kamer toegezegd om het idee van een zogenoemde Schaeffer-trein uit te werken. Hier wordt vorm aan gegeven met de start van een publiciteitsoffensief. Dit publiciteitsoffensief, dat zoveel mogelijk zal aansluiten bij bestaande activiteiten gericht op bevordering van de arbeidsdeelname van etnische minderheden, zal de noodzakelijke samenhang en coördinatie hierin versterken. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan het MKB convenant. Dit convenant is in april 2000 ondertekend door kabinet (de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Grote Stedenbeleid/ Integratiebeleid), MKB-Nederland en Arbeidsvoorziening met het doel om 20 000 mensen extra uit minderheidsgroepen aan een baan te helpen, in een jaar tijd. Ook met 20 grote bedrijven wordt in juni 2000 een convenant afgesloten. De bedoeling van dit convenant is dat het zich vervolgens uitbreidt tot 100 bedrijven.

Naar schatting zullen tien bijeenkomsten per jaar plaatsvinden. De duur van het publiciteitsoffensief zal ten minste duren tot 2002.. De ministers Vermeend en Van Boxtel zullen zo veel mogelijk gezamenlijk zich aan dit publiciteitsoffensief verbinden.

Ook met de onderwijssector wordt een convenant voorbereid. Eerder heeft het ministerie van OcnW al een project gestart voor het onderwijs met brochures met de titel **Geen Gezeur Meer Kleur**.

Bij de werving van jonge academici en HBO-ers die als **jonge talenten** (trainees) worden aangesteld bij departementen is het streven een hoger percentage uit etnische minderheden te werven (minimaal 10 procent). Gereserveerd budget voor het publiciteitsoffensief: f 3 mln. (SZW)

9. Extra inspanning inburgering

Het kabinet heeft besloten tot een hernieuwde aanpak van inburgering, omdat er bij een te groot gedeelte van de gemeenten niet voldoende aan gebeurt om het tot een succes te maken. Daarom worden er afspraken gemaakt over de te leveren prestaties en de kwaliteit van de programma's. Gemeenten moet zorgen voor rapportages over verzuim, uitval en resultaten. Er is een Handreiking identificatie nieuwkomers die gemeenten helpt bij de uitvoering van de Wet Inburgering Nieuwkomers.

Inmiddels ligt er ook een kabinetsbesluit dat ook imams, artsen en hoogleraren de verplichte inburgeringscursus moeten volgen.

Op de WEB-site www.inburgernet.nl is veel informatie beschikbaar voor uitvoerende instanties, waaronder een factsheet over het inburgeringsprogramma, informatie over de wet, en nieuws over beleidsontwikkelingen.

10. Onderwijskansen verbeteren

De notitie **Onderwijskansen** van staatssecretaris Adelmund van OCenW zal vanuit communicatie-oogpunt worden ondersteund door het toegankelijk maken en verspreiden van good practice. (Welke scholen/projecten zijn succesvol in het wegwerken van achterstanden van allochtone leerlingen?) De TV documentaire *Naar het VMBO* (TV Dits), beoogt bij te dragen aan een evenwichtiger beeldvorming over het VMBO onderwijs. Deze TV documentaire, waarin ook enkele departementen participeren, wordt in 2001 uitgezonden.

Verder start OCenW een campagne om allochtone ouders te stimuleren gebruik te maken van **voorschoolse voorzieningen**, zodat kinderen zonder achterstand aan de basisschool beginnen.

Eind juni organiseert OCenW een conferentie over **onderwijs-voorlichting** aan allochtone ouders, waarbij vertegenwoordigers van scholen, overheid en wetenschap ideeën uitwisselen over theorie en praktijk.

11. Forum

FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling, ontvangt een structurele subsidie van het ministerie van VWS voor de stimulering van de acceptatie van immigranten, van de waardering van diversiteit, de vergroting van participatie en de stimulering van verantwoordelijkheid. Speerpunten van Forum voor 2000 zijn multiculturele wijkontwikkeling, toerusting van etnische minderheden in de samenleving, kansen op de arbeidsmarkt, onderwijs, interculturalisatie, rechtspositie en wetgeving. Veel van de projecten van Forum gaan gepaard met intensieve communicatietrajecten. Forum wil in 2000 en daarna veel meer werk gaan maken van de Forum-website. Zo wil dit expertisecentrum zijn databanken toegankelijk maken voor derden en discussiegroepen in het leven roepen om het publieke debat ook via internet te stimuleren. Ook streeft FORUM naar een virtueel kenniscentrum over de multiculturele samenleving, en onderzoekt het instituut het bestaansrecht van een elektronische nieuwsbrief. Daar waar andere instanties, zoals het ministerie van BZK, met de ontwikkeling van soortgelijke initiatieven bezig zijn, koerst FORUM op functionele vormen van samenwerking.

12. Vreemdelingenwet en asielzoekers

Wanneer de **nieuwe vreemdelingenwet** het akkoord heeft van de Tweede Kamer zal dat voor het ministerie van Justitie aanleiding zijn om vanaf januari 2001 een reeks activiteiten te starten, gericht op kennis van en begrip voor de hoofdlijnen van de wet.

Om de **bewustwording rond komst, opvang en terugkeer van vluchtelingen** te bevorderen zet Justitie activiteiten in gang in het onderwijs, waaronder subsidiering van onderwijsuitgaven en audio-visuele producties. Belangrijke gesprekspartners zijn daarbij COA, IND, Vluchtelingenwerk Nederland en de afdelingen van COS Nederland.

13. Actief pers- en optredensbeleid (free publicity)

Door gerichte optredens in de openbaarheid, interviews in de landelijke pers en persberichten naar aanleiding van beleidsmatig nieuws brengt de minister voor GSI zijn beleidsstandpunten naar buiten. Met enige regelmaat zal de (vak)pers worden uitgenodigd om gericht over een actueel beleidsissue (zoals inburgering, arbeidsmarkt) bijgepraat te worden, waarbij best practices, dilemma's en resultaten aan bod komen. In de bijgevoegde Kalender Integratiebeleid staat een aantal evenementen gemarkeerd die waarschijnlijk aanleiding zullen geven tot publiciteit.

Overige activiteiten:

- Met het ministerie van OCenW is contact gezocht om de aandacht van de omroepen voor de integratie van etnische minderheden in de tv-programmering te bevorderen. Het is de bedoeling daarover in de loop van dit jaar gesprekken te voeren met zendgemachtigden. Op incidentele basis kan er ook sprake zijn van coproductie van programma's. Een voorbeeld van een dergelijke coproductie is het programma Haagse Klasse, waaraan BZK en andere departementen hebben meegewerkt.
- Sponsoring en inhoudelijke bijdrage aan de **Basisagenda**, uitgave 2000/2001; een schoolagenda voor de twee hoogste klassen van het basisonderwijs, waarbij middels een aan elkaar gekoppelde leraren/leerlingen agenda allerlei thema's over de multiculturele samenleving op speelse, interessante en interactieve wijze aan bod komen.
- Jaarlijks zullen een of meer uiteenlopende **magazines**, zowel qua doelgroep als onderwerp, benaderd worden om een al dan niet gesponsorde thema-uitgave of artikelen(reeks) over de multiculturele samenleving op te nemen. Zo heeft **Migranten Informatief** rond Koninginnedag 2000 een door BZK medegefinancierde special uitgebracht over Koninginnedag binnen de multiculturele samenleving.
- Voor de multiculturele jongerenmanifestatie Generation Now financiert BZK de website
- Anti-discriminatie, tegengaan geweld.: minister Van Boxtel werkt mee aan een campagne van de organisatie Tolerance Unlimited waarin het begrip «respect» centraal staat. In een spot treden Maarten Luther King, Anne Frank, Steve Biko, John F. Kennedy en Joes Kloppenburg op, alsof zij nog in leven zijn. Zij spreken zich uit voor tolerantie en tegen geweld. BZK heeft een financiële bijdrage ter beschikking gesteld voor ondertiteling en reproductie. De spot is in Cannes bekroond met een Zilveren Leeuw. Hij wordt in de tweede helft mei vertoond in bioscopen en op homevideo's van Warner Bros (10 miljoen kijkers per jaar). De campagne wordt in gang gezet door het stellen van de vraag wat het geheim van tolerantie is. Het antwoord (**Respect, simpel toch?**) wordt gegeven door minister Van Boxtel en door andere prominente Nederlanders verder doorgegeven.
- Het ministerie van OCenW start een (nieuwe) campagne om het **voortijdig schoolverlaten** tegen te gaan.. Doel van de campagne is stimuleren van permanente uitwisseling van kennis en ervaring op het terrein van de bestrijding van vsv, zodat actoren hier optimaal gebruik kunnen maken. De campagne is sterk gericht op gemeenten, scholen, roc's, arbeidsvz, jeugdzorg.
- Ter ondersteuning van verschillende projecten zullen artikelen aangeleverd worden voor huis-aan-huis bladen, hetgeen een relatief hoog effect oplevert voor relatief lage kosten. Dit middel kan bijv. worden ingezet rond regionale debatten en antidiscriminatie.
- Een publikatie over organisaties en initiatieven uit de kring van etnische minderheidsgroepen die de emancipatie van de eigen groep nastreven, en voor hun achterban een volwaardige plek in de Nederlandse samenleving proberen te bewerkstelligen.
- Een prijs voor geslaagde integratieprojecten wordt overwogen. Onderzocht wordt hoe deze publicatie kan worden samengesteld en uitgegeven.
- De instelling van een integratieprijs zal worden overwogen. Bij deze afweging zal rekening worden gehouden met dergelijke reeds ingestelde prijzen.

HOOFDSTUK 6. COMMUNICATIEBENADERING MIDDELLANGE TERMIJN (T/M 2002)

Voor de vaststelling van de communicatieaanpak op langere termijn is een fundamentele discussie over de rol van communicatie voorzien. Het is bijvoorbeeld de vraag of met een intensievere massamediale benadering meer resultaten behaald kunnen worden. Met een aantal «stakeholders» op het terrein van communicatie en integratie zal gediscussieerd worden over het brede kader: de strategischer inzet die de communicatie van rijkswege kan hebben ter ondersteuning van het integratieproces. In 6.1 is aantal overwegingen opgenomen ten behoeve van deze discussie. De resultaten hiervan zullen kunnen leiden tot een aanvullend program van actie en een nadere invulling van de *lange termijn* planning.

Vervolgens is onder 6.2 een actieprogramma opgenomen voor de middel-lange termijn.

6.1. Noties over communicatie en beïnvloeding van mensen en meningen

Mag «communicatie» zich momenteel in een warme aandacht heugen, dit neemt niet weg dat her en der sturings- en beïnvloedingsmogelijkheden blijken te worden overschat. Zo nodigen de evaluaties van houdings-beïnvloedende campagnes bij BZK en andere ministeries (VROM, V&W) tot enige terughoudendheid en wijzen veranderingen in het mediavereenwoordig én het mediagebruik in de richting van een strategie waarin «fasering» en «dosering» de overhand hebben.

- Een plaatsbepaling:
- wat burgers en intermediairen als *ontvangers* betreft is duidelijk dat, onder druk van met name informatie-*overload* en een toename van nieuwe communicatiemediavormen, steeds meer sprake is van een actief «informatie-zoekgedrag»; dit leidt niet louter naar een multimediale benadering, maar een in fases en doses ingezette informatie-overdracht;
- waar attitudes en opinies in het geding zijn, vindt nadrukkelijk door personen en organisaties een «kosten- batenanalyse» plaats, waarin eerder sprake is van «transactie» dan het (gehoorzaam) (op)volgen van de wensen van overheden; dit noopt ertoe het belang van de ontvanger voorop te zetten;
- de (geëvalueerde) ervaringen met eerdere publiekscampagnes over integratie en actuele theorievorming over houdingsgerichte campagnes rond sociale dilemma's (verkeer, milieu) leren dat veranderingen in houdingen (en zeker in gedrag) vallen of staan bij *interpersoonlijke communicatie*: massamediaal verstrekte informatie moet door de – vertrouwde – omgeving worden bevestigd; dit noopt tot *netwerkbenaderingen*. Ervaringen in met name de sfeer van milieu en verkeer zetten die opvatting kracht bij; in milieukringen in overigens met «*resultaten-communicatie*» goede ervaring opgedaan, daar waar *thema's gekoppeld worden aan processturing* (niet iets opleggen, maar organisaties «meenemen»);
- in een woud van medialandschappen hebben burgers, bedrijven en instellingen behoefte aan *eenvoudig, eenduidig houvast*; de opkomst (en vaak ook rappe ondergang) van issues en containerbegrippen getuigen hiervan;
- *de mate van betrokkenheid* blijkt een belangrijke voorwaarde voor acceptatie van massamediale boodschappen en participatie in sociale netwerken; voor zowel de communicatie met medeoverheden/ beleidsmakers als met bredere lagen in de samenleving geldt dat

kennis nodig is van de status en ontwikkeling van betrokkenheid in de samenleving.

Enkele conclusies en dilemma's

- wat betreft het beïnvloeden van de beeldvorming, is het geforceerd naar voren halen van positieve punten uit andere culturen contraproductief gebleken; de boodschap wordt vaak als ongeloofwaardig terzijde gelegd, omdat deze haaks staat op de eigen waarnemingen. Wel kan er een taak liggen in het bevorderen dat het die richting op gaat.
- wil de communicatie over integratie effectief zijn, dan zal in boodschap en aanpak aangesloten moeten worden op een op voorhand diverse werkelijkheid: dus niet alleen succesverhalen, maar ook dilemma's, barrières en vragen.
- in algemene zin kan voor wat betreft de methodiek van de communicatie worden vastgesteld dat interactieve communicatievormen en vormen met een transactioneel karakter de voor (veel zenders vertrouwde) massamediale hebben ingehaald.

6.2. Communicatie-activiteiten middellange termijn

1. Reizende tentoonstelling

Omschrijving	Door middel van een reizende tentoonstelling kunnen debatten en manifestaties voorzien worden van beeldmateriaal en informatie over beleidsontwikkelingen en resultaten van beleid. Deze tentoonstelling kan ook worden besteld via bibliotheken of landelijke organisaties.
Doelgroep	algemeen publiek
Doel	informatie bieden, inzicht bevorderen
Aanpak	Multimediale carrousel over integratie(beleid), bijv. gekoppeld aan jaarlijkse Manifestatie.
Planning	Vorbereiding najaar 2000

2. Draaggolf-campagne (eventueel, zie 7.1)

Omschrijving	Meerjarige campagne in diverse media om de doelstellingen van het integratiebeleid onder de aandacht te brengen en de aandacht ervoor te stimuleren.
Doelgroep	Algemeen publiek
Doel	Resultaten integratiebeleid zichtbaar maken; kennis bevorderen, positieve houding ten aanzien van integratie bevorderen
Aanpak	In de loop van 2000 discussie voeren, afwegingen maken.
Planning	Indien haalbaar: 2001.

Activiteitenkalender integratiebeleid 2000
(betreft activiteiten met een externe uitstraling)

- * verspreid over 2000 vier issue-debatten door De Balie
- * verspreid over 2000 Publicaties profielen «nieuwe etnische groepen» (Ghanezen, Koerden, Iraniers, Afghanen)

FEBRUARI

- 1 t/m 21 februari Electronische integratiediscussie www.rogervanboxtel.nl
- 8 februari Integratiedebat met Tweede Kamerleden, deskundigen en opinieleiders
- 10 februari NVJ debat Beeldvorming en media: *fotografie*
- 14 februari werkbezoeken minister Van Boxtel aan de Antillengemeenten
- 16 februari CRIEM conferentie met G25
- 21 februari «Schefferdebat» Rode Hoed Amsterdam;
- 22 februari chat over integratie www.rogervanboxtel.nl
- 23 februari Conferentie : Discriminatiebestrijding op lokaal niveau
- februari kabinetsstandpunt over onderzoek naar positie Chinese minderheid

MAART

- 7 en 8 maart ontmoeting H.M. met ondernemers uit minderheids-groepen
- 8 maart Deelname minister Van Boxtel aan Opzij-debat Rode Hoed Amsterdam over Islam en Feminisme: een onmogelijke combinatie?
- maart Rapport integratie kleine nationaliteiten
- maart SER-advies

APRIL

- 1 april Inwerkingtreding Remigratiewet
- 17 april Nationaal Jeugddebate
- 18, 20 april Integratiedebat en voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer
- april tussentijds rapportage CRIEM aan Tweede Kamer
- april conferentie «good practices» over oudkomersbeleid voor G25 en G17

MEI

- mei Viermaandelijkse rapportage asielketen
- mei Overleg convenant grote bedrijven over arbeidsmarkt minderheden
- mei Overleg minister Van Boxtel met de vakbeweging
- mei Notitie over arbeidsmarktbeleid aan de Tweede Kamer

JUNI

- juni Start voorlichting rond het convenant midden- en kleinbedrijf (SZW)
- juni Publicatie «Somaliërs in Nederland» + advies Communicatie, sleutel tot participatie. De Somalische gemeenschap in Nederland.
- juni Publicatie ITS-onderzoek «nieuwe etnische groepen»
- juni Oplevering derde monitor : Racisme en extreem-rechts
- juni overleg met vakbeweging (voorjaarsoverleg)
- juni notitie over arbeidsmarktbeleid aan de Tweede Kamer
- juni Instelling Task force inburgering
- 20 juni Tweede NVJ-debat Beeldvorming en media: rol media bij Scheffer-discussie
- 21 juni Werkoverleg Inburgering tussen kabinet en uitvoeringsorganisaties
- 28 juni Bestuurlijk overleg met VNG en IPO over opvang asielzoekers, huisvesting van statushouders en inburgering
- 29 juni Algemeen Overleg Tweede Kamer over voortgangsrapportage inburgering

JULI

- 1 juli bijeenkomst slavernijverleden en opening website
- juli kabinetsreactie nav ITS onderzoeksrapport over vluchtelingen
- juli (2e helft 2000) bijeenkomsten MKB-branches/werkgevers in aanwezigheid van ministers SZW en GSIB.

AUGUSTUS

- augustus/
september monitoringsonderzoek etnisch ondernemerschap ITS

SEPTEMBER

Prinsjesdag	SCP Monitor 2000 integratiebeleid
september	Rapportage Integratiebeleid Etnische Minderheden
september	expert-meetings met banken en andere instellingen ikv etnisch ondernemerschap
september	Viermaandelijke rapportage asielketen
september	start interactieve WEBSITE + nieuwsbrief
september	kabinetsreactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer over besteding inburgeringsgelden
september	voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer over wachtlijsten oudkomers
(najaar 2000)	werkconferentie «best practices» voor meer leerlingen uit etn. minderheidsgroepen naar HBO en uitval te voorkomen
(najaar 2000)	Remigratie-conferentie

OKTOBER

oktober	Europese (RvE) conferentie racisme
---------	------------------------------------

NOVEMBER

november	Nota regeringsbeleid nieuwe etnische groepen
----------	--

DECEMBER

december	Multiculturele dimensie van grondrechten; eindrapport
eind 2000	inburgeringsregeling Antillen